

Přílohy

Protokol 38. synody (Synody obnovy)

Ve jménu Páně!

Dne 29. dubna l. P. 1990 v Praze zasedala synoda Církve starokatolické v ČSFR, aby s pomocí Boží svobodně, bez vnějších zásahů a jasně promluvila o situaci v církvi a především o jejím dalším životě. Přítomnými delegáty byla nazvána synodou obnovy.

Synoda byla řádně svolána biskupem PhDr ThLic Augustinem Podolákem podle § 2 a § 18 Synodního řádu a zúčastnilo se jí kromě biskupa 34 řádných delegátů církevních obcí včetně řádných duchovních.

Synody se jako hosté též zúčastnili zástupci Úřadu předsednictva vlády ČSFR p. JUDr Cyril Svoboda a Ministerstva kultury p. Tesařík a ÚV ČSL PhDr B. Svoboda.

Synoda schválila toto

Usnesení:

I. Synoda Starokatolické církve v ČSFR bere na vědomí zprávu Otce biskupa PhDr ThLic Augustina Podoláka o činnosti za uplynulých 22 let.

II. Vyslovuje poděkování a uznání Otci biskupovi dr. Podolákovi za statečnost, moudrost i pastýřskou lásku a péči, s níž řídil církev i v podmínkách neverejné pastorace s nasazením vlastní svobody.

III. Jasně deklaruje, že PhDr ThLic Augustina Podoláka nadále uznává za biskupa - ordináře Starokatolické církve v ČSFR, za jejího nejvyššího představitele a jediného zástupce církve navenek. Uznává všechna jeho práva, která podle synodního řádu i práva obecného náleží sídelním biskupům se zřetelem k autokefalitě starokatolické církve národní. V této souvislosti žádá Ministerstvo kultury ČR o zajištění řádného platu pro biskupa a pro posouzení možnosti odškodnění za období 1971-1990.

IV. Schvaluje a potvrzuje suspensi bývalého duchovního pražské obce PhDr Miloše Pulce, vynesenu biskupem dr. Podolákem dne 9.11.1970 z důvodů narušování řádu bohoslužby, pohoršení a blasfemie. V tomto smyslu odvolává s okamžitou platností dr.

Miloše Pulce ze všech církevních funkcí, které neoprávněně zastává. Vylučuje z církve definitivně podle § 19 synod. řádu dr. Miloše Pulce, vzhledem k jeho činnosti, zejména v letech 1970-90, kterou odsuzuje.

V. Distančuje se od všech kroků, od veškeré činnosti skupiny osob kolem PhDr. Miloše Pulce, tj. tzv. synodní rady apod. - od všech jejich rozhodnutí, jež považuje za neplatné a iregulární. Za takové považuje zejména zásahy do synod. řádu učiněné v době, kdy byl z iniciativy dr. Pulce a osob jemu nakloněných za použití sankcí totalitního aparátu biskup dr. Podolák zbaven tzv. "státního souhlasu".

VI. Distančuje se od všech, byť snad i dobře míněných zásahů zahraničních církevních představitelů do jurisdikce biskupa v letech 1970-90, ať již jde o svěcení osob, jednání či rozhodování o vnitřních věcech Starokatolické církve v ČSFR a považuje tyto za usurpatio iurisdictionis a porušení práv sídelního biskupa i autokefality církve národní.

VII. Žádá a vyzývá PhDr. Miloše Pulce k předání všech objektů patřících Starokatolické církvi v ČSFR, včetně objektů v nájmu, a o předání jejich zařízení a vybavení. Vyzývá dr. M. Pulce, aby do rukou synodou pověřených osob ihned vydal písemnosti, archiv, razítka, pečete a vše, co náleží synodní radě církve, biskupského úřadu a pražské farnosti. Žádá zejména předání veškerého movitého i nemovitého majetku církve a okamžité navrácení neoprávněně zadržovaných biskupských insignií, které byly v r. 1972 protiprávně odňaty biskupovi.

VIII. Pověřuje bratry Dušana Hejbala, Kurta Malinu a dr. Luboše Rezlera k protokolárnímu převzetí předmětů i objektů uvedených pod bodem VII. Protokol necht' je předán biskupovi a synodní radě zvolené touto synodou.

IX. Bere na vědomí zprávu duchovních o stavu církevních obcí v Brně, Cvikově, Jablonci, Liberci, Desné, Varnsdorfu, Šumperku, Červené Vodě a Praze.

X. Bere na vědomí:

- a) kanonickou missi biskupa, jíž byl jmenován P. Dušan Hejbal farářem pražské církevní obce
- b) kanonickou missi biskupa, jíž byl jmenován P. Kurt Malina farářem církevní obce v Jablonci n/N a excurrentem administrátorem severočeských farních obcí
- c) dlouholetou nezištnou službu P. Vasilu Daníška, faráře obce v Šumperku a celého farního obvodu Severní Moravy

d) jmenování P. Dušana Hejbala podle § 7 syn. řádu generálním vikářem ke dni 29.4.1990

Navrhuje Otcí biskupovi pověřit P. K. Malinu a P. D. Hejbala prozatím administrací církevní obce v Brně.

XI. Vyjadřuje se k otázce dalších osob t. č. působících jako duchovní v některých objektech Starokatolické církve v ČSFR, kteří nemají kanonickou misse biskupa dr. A. Podoláka a jeho souhlas k působení:

- a) předpokládá jejich neinformovatelnost o pravém stavu věcí v církvi
- b) jako projev dobré vůle vyzývá tyto osoby, aby se přihlásily a sdělily synodní radě svůj postoj k možné spolupráci
- c) vyzývá tyto osoby, aby předložily biskupovi doklady o studiu a svěcení
- d) navrhuje biskupovi ustavit komisi k posouzení způsobilosti těchto osob pro duchovní správu.

XII. Žádá Ministerstvo kultury ČR o okamžité zastavení platu ze státních prostředků pro PhDr M. Pulce a další osoby, které nemají kanonické pověření biskupa Dr. Podoláka. Současně žádá o zajištění státních platů pro duchovní řádné, kteří jsou uvedeni pod bodem X.

XIII. Volí synodní radu podle § 30 synodního řádu v tomto složení:

předseda: biskup PhDr ThLic Augustin Podolák (§ 14. SŘ)

místopředseda laik: Marie Strumínská

členové duchovní: P. Dušan Hejbal, P. Kurt Malina, P. Vasil Danišek, P. Josef Plachý

členové laičtí: Alžběta Turková, Hugo Wagner, Jaroslava Kovářová, Jiří Novák

Synoda v této souvislosti konstatuje, že za poslední řádnou synodu považuje synodu svolanou r. 1968.

Mandáty všech bývalých členů synodní rady jsou podle § 12 SŘ propadlé.

XIV. Ukládá synodní radě:

- a) ustavení komise k revizi hospodářství církve od r. 1970, které bylo řízeno neoprávněně dr. M. Pulcem. Komise budiž případně rozšířena o odborníky ze státní správy.

b) v případě podezření z trestných činů postupovat podle platných zákonů.

XV. Schvaluje dopisy synody:

a) presidiu Utrechtské Unie

b) presidentovi ČSFR

c) vládě ČSFR

d) Ekumenické radě církví v ČSFR

e) biskupské konferenci řím. katol. církve

f) PhDr M. Pulcovi

g) Prohlášení synody pro tisk

Přílohy k protokolu:

Zpráva Dušana Hejbala o pražské církevní obci od roku 1971

V pražské farnosti působím od roku 1969 nejprve jako bohoslovec, podjáhen, jáhen a od roku 1980 jako farář. V roce 1971 po krizi vyvolané dr. Pulcem jsme neměli možnost veřejně působit, protože objekty naší farnosti okupuje až dodnes dr. Pulec, který je pro obec nepřijatelný. Duchovní služba se přesunula do neveřejné pastorace.

Od roku 1971 do roku 1980 takto působil i můj předchůdce P. Jaroslav Novák, byl jsem jeho kaplanem. Neustálé potíže, které pro ilegální působení měl a hlavně pro už staršího pána bezvýhodné vyhlídky nakonec vedly k jeho odchodu mimo službu v církvi.

O Vánocích 1980 jsem byl Otcem biskupem jmenován pražským farářem. Působil jsem v soukromí, v několika bytech se konaly bohoslužby i katecheze, tak jsem i uděloval svátosti. Těžce jsme nesli, že naše zemřelé věřící jsme nemohli pohřbívat, pokusy o udělení výjimek vždy selhaly iniciativou spojení NVP – Ministerstvo kultury – dr. Pulec.

Kromě toho kolem roku 1983 jsem spolupracoval se skupinou duchovních různých církví v ilegální pastoraci. Dohodli jsme se, že nebudeme zdůrazňovat theologické rozdíly našich církví, tak působilo naše hnutí v opravdu krásném ekumenickém duchu.

Už od roku 1989 se obec postupně rozrůstá. Čísla nebudu uvádět, byla by předčasná. Jisté je, že až budeme moci veřejně konat bohoslužby ve svých objektech, obec se podstatně rozroste.

Největším problémem jsou právě naše kaple, kde působí dr. Pulec pro pár kolemjdoucích, které spíše odradí a znechutí anebo pro lidi, kteří vůbec neví o koho jde. Pražská obec má v současné době poměrně dost mladých lidí. Ale není kde se scházet. ONV Praha 6 nám přidělil nebytový prostor o dvou kancelářích jako církevní centrum; budou zde kanceláře synodní rady a farního úřadu a perspektivně i malá kaple se vchodem z ulice.

V pražské farnosti připravujeme i náboženská setkání pro mladé s rockovou hudbou. Profesionální rocková skupina „Dr. Max“, s níž pracuji jako textař, připravuje desku s rockovou mší a jen doufáme, že premiéra této mše, která je určena současnému mladému člověku, bude už v našich důstojných prostorách.

Založil jsem časopis pro starokatolíky *Communio*, který máte ve svých deskách a prosím Vás o pomoc a spolupráci při dalších číslech. Jako farář ještě pracuji v civilním zaměstnání, vystřídal jsem jich pár, ještě jsem nikdy nedostával plat jako duchovní.

Projev biskupa, zpráva za období 1968-1990

Vážení a milí, hosté, bratři duchovní, delegáti církevních obcí.

Můj úkol podle programu synody se zdá jednoduchým, avšak s ohledem na dobu je to úkol nadlidský. Proto mi nezbyvá leč pokus o krátký přehled, či spíše nástin díla za dvacet roků.

Na jaře roku 1968 nám byla z ministerstva kultury povolena řádná synoda s volbou biskupa po dvaceti letech marných pokusů o nastolení pořádku ve věcech církve. Byla přijata i má kandidatura, a 22. června jsem byl zvolen jako biskup-ordinář, 20 hlasů, proti 2. Dne 15. prosince 1968 jsem byl vysvěcen v Utrechtu presidentem Unie, arcibiskupem A. Rinkelem za asistence tří dalších biskupů Unie s biskupem z Kentu z pověření arcibiskupa anglikánské High Church z Canterbury.

Po návratu do vlasti mohl jsem se ujmout služby, vedení Československé církve přijalo naše kandidáty na Husovu fakultu v Praze, a já jsem mohl každý týden dojíždět tamtéž na přednášky systematické teologie, zejména dogmatiky a morálky pro naše bohoslovce. Roku 1971 mohl jsem v katedrále ve Varnsdorfu vysvětit 7 kněží a 2 jáhny. Avšak již koncem roku 1970 objevily se nesnáze. Stále častěji docházely i stížnosti, že duchovní dr. M. Pulec v Praze porušuje bohoslužebný řád, zejména v přísluze eucharistie. Kanonické napomenutí nepomohlo, a tak jsem byl nucen vyhlásit suspensi. Ani to nepomohlo, a tak nutně následovala 11. XI. 1971 exkomunikace. Odpovědí byla zuřivá kampaň anonymních dopisů i telefonátů, jimiž byl očerňován a tupen biskup, jako by se přečinů dopustil on. Uslyšíte podrobnosti v další části programu, a tak jen heslovitě poznamenávám.

Od počátku ledna r. 1972 byl mi odňat státní souhlas k duchovní službě a také plat, z něhož mi zůstalo 530,- Kč pro devítičlennou rodinu. Pan dr. Pulec poslal MUDr. Löblovou v doprovodu církevní sekretářky ONV z Děčína a pod pohrůžkou zákroku VB byl jsem donucen vydat biskupské insignie. Již před tím mi byly odňaty též klíče od katedrály. Od té

doby začíná mé druhé martyrium, když jsem to první od r. 1954 do r. 1967 přežil. Duchovní služba věřícím stala se pro mě téměř nemožnou, pokud jsem ji nemohl vykonávat na veřejnosti. Zůstala možnost zasílání pastýřských listů do všech církevních obcí. Díky opatrnosti bratří duchovních a mlčenlivosti věřících bylo možno udržeti tuto službu vždy o Vánocích a Velikonocích po celých 18 roků. Obtížnější to bylo se styky v zahraničí, když má korespondence byla hlídána, (oboustranně). Poslední biskupskou konferenci jsem mohl navštívit již jen jako "turista", a to r. 1979 v Krakově. Avšak i tato konference byla blokována panem dr. Pulcem a s "požehnáním" tehdejšího církevního sekretariátu MK obrácena proti biskupovi. Ještě r. 1974 udal pan dr. Pulec biskupa u soudů v Brně a v červnu u soudu v Děčíně k vydání archivu a pečeti. tento pokus jediný nevyšel, když se předsedkyně senátu postavila za biskupa. Jinak persekuce trvala stále, jak ještě uslyšíte.

Teprve události po 17. listopadu minulého roku, a "něžná" revoluce, byly mezníkem života i pro nás. Když ministr kultury 10. ledna t. r. vyhlásil možnost "rehabilitace", obrátil jsem se na ministerstvo kultury s žádostí o rehabilitaci. Odpověděl mi laskavě předseda komise MK, pan M. Galuška, že předává věc místopředsedovi Federální vlády ThDr J. Hromádkovi. Od pana místopředsedy vlády téměř obratem dostal jsem vyrozumění, že již nepotřebuji státní souhlas k duchovní službě, že mohu rozhodovat podle norem církve a také "o svém vlastním osudu svobodně".

Již na počátku března jsme učinili první významné kroky k obnově života církve. Na počátku dubna byl jsem pozván na zahájení sjezdu ČSL, kde mne velmi přátelsky přijal předseda strany JUDr Bartončík a místopředseda PhDr B. Svoboda, kromě dalších významných osobností, a byl jsem pozván k projevu u mikrofonu. Na Zelený čtvrtek sloužil jsem již s pěti bratřími duchovními v Praze mešní bohoslužbu se svěcením svatých olejů a odpoledne jsme společně připravili program této dnešní synody, jež by měla být synodou obnovy života naší církve.

Třetí dubnová cesta do Prahy byla uskutečněna na pozvání presidenta republiky V. Havla a pana kardinála, arcibiskupa pražského, Fr. Tomáška, k setkání se Svatým Otcem, Janem Pavlem II., na Hradě pražském, dne 21. dubna t. r. Když jsem se hlásil Svatému Oci jako "biskup Utrechtské Unie", odpověděl mi na to: "Tak jsme si blízcí!". Jistě to myslil přátelsky, stejně jako kardinál státní sekretář Casaroli a kardinál Colasuonno, když jsem je pozdravil italsky, jako všechny další. Účastnil jsem se i projevů pana presidenta a papeže v zrcadlové galerii Hradu. Tím mohu svou zběžnou zprávu ukončit.

Zpráva Dušana Hejbala o činnosti dr. Miloše Pulce a skupiny osob kolem něho

Drahý Otče biskupe, drazí spolubratři, sestry a bratři delegáti, vážení hosté,

Cítím jako svou povinnost vůči církvi, své farnosti i vůči vám všem sám vystoupit se zprávou, který se týká nejtemnějšího období v historii naší církve. Ta zpráva a ta doba pro mne není příjemná. Týká se však nejen mne, týká se každého z nás. Je spjata s osobou bývalého pražského faráře dr. Miloše Pulce.

Miloš Pulec byl údajně vysvěcen na kněze roku 1946 biskupem Aloisem Paškem. „Údajně“ říkám proto, že nejenže našemu současnému biskupovi nikdy nepředložil doklad o vysvěcení, ale dokonce existuje i názor otce faráře Kurta Maliny, který tento doklad viděl, že podpis biskupa Paška byl zřejmě zfalšován. Teologické vzdělání dr. Pulce je podle svědků rovněž pochybné a tituly PhDr. a ThDr., jimiž se dnes honosí, zřejmě nebyly získány řádnou cestou.

Již rok po svém údajném vysvěcení byl Miloš Pulec suspendován, a to správcem biskupství V. J. Rábem roku 1947. Po suspensi však pod hlavičkou církve vydával do roku 1949 tzv. husitské kalendáře. *[Existuje pouze Husitský kalendář 1946, 1947, 1948, tzn. poslední vyšel v roce 1947.]* Díky inzerci tyto kalendáře přinášely značný zisk, z čehož církvi nic neodevzdal. Když byl nynější biskup dr. Augustin Podolák roku 1950 zvolen správcem biskupství, díky prosbám a slibům dr. Pulcovi suspensi promíjí, protože bylo málo kněží, dovoluje mu sloužit v Praze. Již nedlouho poté si věřící stěžují na jeho komediální vystupování při bohoslužbách. Je napomínán.

V roce 1956 měl dr. Pulec podíl na udání dr. Podoláka z protistátní činnosti a jeho následné uvěznění. V roce 1962-64 publikuje v tehdy protináboženském časopisu Zápisník v rubrice Věda a náboženství články atheisticke a víru znevažující (předkládám). Pastorační činnost dr. Pulce v pražské farnosti byla prakticky mizivá.

V roce 1968 je církvi ze strany státu dána možnost svolat synodu a zvolit biskupa. Během této synody se dr. Pulec spolu s R. Trojsklem snaží volbu zmařit. Přítomní delegáti *[synodálové]* však zvolili biskupem dr. Podoláka a tento je krátce poté vysvěcen v Utrechtu na biskupa arcibiskupem Rinkelem, presidentem Utrechtské Unie. Již při intronizaci biskupa Podoláka, jak potvrdili svědkové, se Pulec netají plány na jeho odstranění. Je totiž po srpnu 1968 a vnitropolitická situace v naší vlasti se mění.

Prvním krokem k tomu je dosazení sobě oddaných osob do synodní rady, která je poradním orgánem biskupa. Tito lidé se nejen neúčastnili života církve, jak sám mohu potvrdit, ale netajili se ani tím, že nejsou křesťanského smýšlení.

Svémi výroky před věřícími dr. Pulec znevažoval osobu a autoritu biskupa. Jeho chování bylo pohoršlivé. Největším šokem však bylo, že nerespektoval zákonné, svátostné normy pro slavení eucharistie. Nezřídka se stávalo, že místo vína používal výčepní nápoje, místo hostie zbytek housky. Tím byla vlastně zpochybněna platnost svátosti eucharistie. Pohoršení vzbuzovalo i nedůstojné vybírání peněz při bohoslužbách, kdy u dveří věřící museli platit tzv. dobrovolné vstupné, a není těžké uhadnout, kam tyto peníze mizely.

Mnoho věřících z pražské farnosti se tehdy definitivně rozešlo s církví, mnoho dalších dokonce obviňovalo biskupa, že tyto věci trpí. Protože i ve farní radě pražské obce byli někteří dosazení se. Dr. Pulcem, kteří se života obce neúčastnili, iniciativní skupina věřících v čele s Josefem Velímkem, Rosalií Morawitzovou, Josefem Plachým a tehdy jáhnem Dušanem Hejbalem požádala biskupa o odvolání dr. Pulce z funkce faráře. Písemné doklady s mnoha podpisy věřících jsou v archivu biskupa a byly též předány NVP.

Nově zvolená farní rada v čele s Josefem Velímkem pak zvolila pražským farářem P. Jaroslava Nováka. Biskup na základě návrhů věřících pražské obce, duchovních i bohoslovců, vynesl suspensi na dr. Pulce 9.11.1970. Věřící byli s tímto rozhodnutím seznámeni 11.11.1970. O další měla rozhodnout řádná synoda ještě téhož roku.

Ministerstvu kultury byly tyto kroky předem oznámeny a rovněž byl uvědomen NVP s žádostí o odnětí státního souhlasu pro dr. Pulce a jeho udělení P. J. Novákovi. Dr. Pulec však znemožnil pomocí svých styků rekonstrukci pražské farnosti, nevydal klíče od kaplí vlastně až dodnes. Církevní sekretariát NVP znemožnil biskupovi konat v Praze bohoslužby a nerespektoval jeho kroky, neboť jeho vedoucím byl Pulcův přítel dr. F. Jelínek. Ministerstvo kultury při dalších jednáních, jak později vyšlo najevo, zřejmě inspirováno Ministerstvem vnitra, zcela sabotovalo svolání synody i další snahy biskupa o obnovení pořádku v pražské farnosti. Naopak jednalo s dr. Pulcem a umožnilo mu dál vystupovat jménem církve.

Dr. Pulec rozpoutal štvavou kampaň proti biskupovi i jemu věrným duchovním a bohoslovcům, udání na mnohé věřící byla adresována i jejich zaměstnavatelům. Na základě těchto skutečností byl dr. Pulec vyloučen z církve.

Dr. Pulec tuto skutečnost opět nerespektoval. Zkonstruoval spolu s R. Kupkou a R. Štursou udání na biskupa, v němž jsou státní orgány upozorňovány na „biskupovy protisocialistické postoje a činy“. Tak dr. Pulec a skupiny osoby kolem něho dosáhly, že Ministerstvo kultury odňalo v roce 1971 biskupovi státní souhlas. Byly mu odebrány klíče od katedrály, insignie biskupské služby (dodnes nevrácené), udání byla adresována i MěNV ve Varnsdorfu s cílem znemožnit biskupa v místě bydliště, byly učiněny pokusy o jeho další trestní stíhání a nakonec byl obžalován u Krajského soudu v Děčíně roku 1974.

I nadále byl z iniciativy dr. Pulce persekuován, vyšetřován pravidelně orgány StB, byla mu kontrolována, zabavována a snad i falšována korespondence, zejména se zahraničím až do roku 1989. Podobně byli pronásledováni i duchovní, kteří zůstali věrni biskupovi. Sám jsem na své kůži zažil, co to znamená. Jako tehdy nejlepší student na bohoslovecké fakultě jsem byl na zákrok dr. Pulce nucen ze školy odejít a dostudovat dál pod vedením biskupa.

Několikrát jsem byl vyšetřován pro různá obvinění vykonstruovaná dr. Pulcem. Např. byl jsem obviněn z krádeže „cenné ikony“ a když jsem nejen dokázal svou nevinu, ale i vědomý podvod dr. Pulce, neboť ikona nebyla ze 16. století, nýbrž dva roky stará, a když jsem trval, aby toto bylo zaprotokolováno, bylo na mě použito fyzické násilí. Podobné případy se opakovaly, když jsem byl udán, že konám v Praze ilegální bohoslužby, když jsem promluvil nad rakví jednoho z našich zemřelých anebo když jsme si stěžovali státním úřadům na jejich nezákonný a protiústavní postup.

Podobně i otec Vasil Danišek, farář v Šumperku, byl vyšetřován jen proto, že se před dr. Pulcem zmínil, že v Praze existuje církevní opozice proti němu. Tyto skutečnosti nejen mne vedou k přesvědčení, že jde o spolupracovníka StB.

Zatímco biskup byl nucen se svou devítičlennou rodinou žít z důchodu 530 Kčs měsíčně, o církvi a zvláště o jejím majetku rozhodoval dr. Pulec. Tak státní totalitní moc nechala jako „Potěmиковu vesnici“ existovat vlastně druhou církev, mimo jurisdikci biskupa, nerespektující církevní předpisy

Proto publikace Církve a náboženské společnosti v ČSSR vydaná pro potřeby pracovníků státní správy mohla o Pulcově starokatolické frakci pochvalně říci: „... nevytvářejí napětí ve vztazích mezi církví a státem, pozitivně se vyjadřují k mezinárodní i vnitřní politice československé vlády a přispívají svou prací k výstavbě socialistické společnosti v ČSSR“. A měla pravdu.

Likvidace biskupa Podoláka byla odbyta slovy, že „mu synodální rada odňala mandát k dalšímu výkonu biskupské funkce“. Obecné církevní právo ani Synodní řád nic takového nepřipouští.

Utrechtská unie, která dlouhou dobu morálně podporovala biskupa, byla nakonec oklamána Pulcem, který jako zástupce církve mohl kamkoli cestovat, tudíž měl prostor k postupnému zpracování jejích některých představitelů. Nutno poznamenat, že naše církev je autokefální [*miněno autonomní*] a jejím nejvyšším orgánem je právě synoda v čele s biskupem. Nikdo jiný nemá právo v církvi rozhodovat. Dnešní vedení Unie bude respektovat výsledek synody. Nutno též dodat, že biskup je z hlediska církevního práva nesesaditelný, jediným případem odstoupení je jeho vlastní abdikace.

Po sametové revoluci se činnost dr. Pulce zásadně nemění. Nerespektuje výzvu k odstoupení, publikovanou dokonce tiskem, naopak odpověděl hrubým dopisem biskupovi, plným útoků na jeho osobu. Činitelé Ekumenické rady církví se o jeho chování vyjadřují: „Vůbec nechápe a nerespektuje, co se zde v listopadu stalo. 5.4.1990 na ekumenické bohoslužbě na Karlově nikým nezván se dokonce vydával za biskupa-administrátora“. Byl zaznamenán u pokus o zcizení značné valutové částky určené na opravu kostela v Šumperku.

Naše nynější úsilí se pokouší interpretovat jako spor dvou osob: biskupa dr. Podoláka a dr. Pulce. Ani stojí tu dva představitelé dvou různých světů. Atheista, který 20 let se hrál na výsluní totalitní zvůle a beztrestně si dělal, co chtěl – a léta pronásledovaný biskup, ne 20 ale 40 let týraný a ponižovaný, který díky brutálním výslechům téměř ohluchl a jen díky Všemohoucímu se dožil těchto dní. Jeho veliké vědomosti získané dlouhým studiem v Římě i životní praxe čtyřiceti let katakomb spolu s jeho příkladným křesťanským životem jsou pro nás zárukou čistého štítu.

O co nyní bojujeme? O práci a povinnosti. Zdědíme a zdědili jsme rozbitou církev, vydrancované kostely, kde nezůstalo nic, co mělo nějakou finanční hodnotu. Jako ti studenti v listopadu na Národní třídě i jako křesťané z dob prvotní církve máme prázdné ruce, ale jsou čisté.

Co říci závěrem? Je nepochybné, že jednání dr. Pulce bylo příčinou krize v církvi v letech 1971-90. Je nepochybné, že bylo porušeno církevní právo obecné i synodní řád naší církve. Je nepochybné, že odnětí státního souhlasu biskupovi předcházelo udání biskupa, které inicioval právě dr. Pulec, na základě něhož byl státní souhlas biskupovi odebrán. Je nepochybné, že dr. Pulec a skupina jemu oddaných osob dodatečně pozměnili synodní řád.

Je nepochybné, že jednání těchto osob od 9.11.1970 je iregulární a nezákonné z hlediska církve, že je nutné se od něho distancovat:

Proto navrhuji toto Usnesení synody v č. IV a V.

Protokol 39. synody

Ve jménu Páně!

Dnes 23. února l. P. 1991 v Praze zasedala 39. synoda Církve starokatolické v ČSFR.

Tato mimořádná synoda byla řádně svolána synodní radou - usnesením ze dne 14.1.1991. Její svolání bylo oznámeno ve všech farnostech 20.1.1991. Svolání bylo též oznámeno nejdp. arcibiskupovi utrechtskému jakožto presidentovi IBK dopisem ze dne 19.1.1991, současně též prvnímu biskupu církve Polskokatolické Mgr. T. Majewskému. Na přání IBK byli pozváni jako pozorovatelé zástupci IBK. Po oznámení jmen zvolených delegátů z farností byly dne 11.2.1991 rozeslány delegační lístky všem delegátům synody. Oddělené skupině v pražské farnosti byly zaslány 3 delegační lístky k rukám JUDr. R. Štursy. Svolání synody bylo v souladu se synodním řádem oznámeno příslušným vládním úřadům.

Synodní rada na svém řádném zasedání dne 16.2.1991 podle synodního řádu schválila předlohy synody:

- 1) dořešení otázky jednoty v církvi a to podle prohlášení IBK z Rheinfeldenu dne 5.9.1990
- 2) zhodnocení období od synody obnovy (29.4.1990)
- 3) ustavení komisí – právní a liturgicko-pastorační
- 4) volba biskupa a složení přísahy
- 5) volba synodní rady
- 6) dopisy synody
- 7) komuniké pro tisk.

Synody se zúčastnilo 21 řádně zvolených delegátů z farností včetně řádných duchovních a členů synodní rady. Přítomny byly tyto osoby:

... *(pozn. následuje jmenný seznam zúčastněných zástupců duchovenstva a farností*

... Nedostavili se pozorovatelé IBK – viz dopis nejdp. arcibiskupa ze dne 8.2.1991, který došel 12.2.1991.

Synody se jako host zúčastnil zástupce odboru církví Ministerstva kultury ČR p. Jiří Tesařík.

Synoda byla zahájena správcem biskupství v 11 hodin, ukončena společnou modlitbou za jednotu v církvi v 17 hodin.

Zasedání ve 13 hodin ze své iniciativy delegáti a zástupci oddělené skupiny v Praze: JUDr. Rudolf Štursa, JUDr. Eugen Pštros, Jan Herna a P. Miroslav Stoupa.

39. synoda Církve starokatolické v ČSFR schválila toto usnesení:

I. Po konstatování právního stavu, synoda považuje za nutné popřít právně-kanonickou platnost synod v letech 1972–1989 a tím i platnost jakýchkoliv změn v synodním řádu z r. 1877, uskutečněných v r. 1972 a 1976, jakož i platnost funkcí a orgánů na těchto synodách ustavených. Opírá se o principiální vyjádření představitelů IBK z let 1970–1974. Synoda považuje usnesení Synody obnovy ze dne 29.4.1990 za právoplatné, avšak v otázce vyloučení z církve se přiklání ke stanovisku IBK.

Synoda konstatuje, že tzv. rozdělení v církvi se týká pouze několika osob v pražské farnosti, které nerespektovaly jurisdikci biskupa dr. Podoláka a nepředložily seznam svých věřících členů. Synoda se v otázkách obsažených v prohlášení IBK ze dne 5.9.1990 (Rheinfelden) ztotožňuje se stanoviskem synodní rady ze dne 21.10.1990 zaslaným IBK. Dalšími konkrétními opatřeními a jednáním pověřuje synodní radu. Synoda učinila všechny kroky ke smíření a obnovení jednoty v pražské farnosti. Konstatuje, že oznámení i delegační lístky dostali bratři z oddělené skupiny stejně jako ostatní delegáti a měli možnost předložit návrhy a dodatky k předlohám synody. Synoda vyjadřuje politování nad jednáním této delegace a nad jejím předčasným odchodem ze synody. Synoda ukládá všem duchovním i věřícím dále postupovat v duchu křesťanské snášenlivosti.

Synoda ujišťuje IBK o své vůli k setrvání ve společenství Utrechtské Unie starokatolických církví.

(schváleno 16 hlasy, proti: 0, zdrželi se: 2)

II. Synoda konstatuje, že přes mnohé problémy, které zanechala minulost, církev započala dílo obnovy a objevují se již první plody tohoto úsilí. Je rozšířen počet duchovních v aktivní službě a zintenzivněna duchovní služba ve farnostech. Synoda pověřuje P. Augustina Bačinského, faráře v Brně, misijní činností na území Slovenské republiky. Současně schvaluje vznik filiální obce při brněnské farnosti pod názvem Slovensko-

katolické spoločenstvo. Synoda schvaluje výpomoc poľského kněza Kazimierza Maleka, pokiaľ nebude mať námitek jeho biskup-ordinář.

(schváleno 18 hlasy, proti: 0, zdrž.: 0)

III. Synoda konstatuje, že dosud platí synodní řád z r. 1877 ve svém původním znění bez neplatných úprav. Ustavuje právní komisi ve složení: JUDr. Václav Míšek, PhDr. Jindřich Husák a Marie Strumínská pro přípravu jeho novelizace včetně komentáře. Návrh necht' je předložen další řádné synodě.

Synoda ustavuje komisi liturgicko - pastorační ve složení: P. Kurt Malina, P. Augustin Bačinský a P. Dušan Hejbal a pověřuje ji přípravou nového jednotného mešního řádu a rituálu, který bude odpovídat potřebám pastorace a bude respektovat liturgickou praxi ostatních členských církví Utrechtské unie.

(schváleno 17 hlasy, proti: 1, zdržel se: 0)

IV. Synoda konstatuje, že po vzývání Ducha svatého byl tajnou volbou podle synodního řádu zvolen biskupem P. Dušan Hejbal, a to 12 hlasy z celkového počtu 18 platných hlasů. Dva hlasy, které byly zaslány písemně nemocnými delegáty a do tohoto počtu nebyly zahrnuty, písemně volí též P. Dušana Hejbala.

Nový biskup - elekt složil předepsaný slib podle § 5 synod. řádu do rukou kněze - seniora P. Vasil Daníška. Až do své konsekrace bude nový biskup - elekt požívat práv a povinností administrátora církve (ordinarius loci).

Synoda prosí nejdůstojnějšího arcibiskupa utrechtského - presidenta IBK o udělení biskupského svěcení zvolenému.

(schváleno 17 hlasy, proti: 0, zdržel se: 1)

V. Synoda zvolila novou synodní radu v tomto složení:

P. Vasil Daníšek, P. Kurt Malina, P. Augustin Bačinský a P. PhDr. Jindřich Husák - duchovní.

Marie Strumínská, Alžběta Turková, Jiří Novák, Hugo Wagner a Jaroslava Kolářová - laici.

Předsedou je biskup - elekt Dušan Hejbal, místopředsedkyní Marie Strumínská.

Počítá se s další kooptací člena ze skupiny bratří, kteří opustili jednání.

(schváleno 17 hlasy, proti: 0, zdržel se: 1)

VI. Synoda oznamuje znění tohoto usnesení IBK a rovněž vládním místům a významným činitelům církevního a politického života v ČSFR. Ukládá P. JUDr. Václavu Míškovi a Marii Strumínské realizaci tohoto oznámení.

(schváleno 18 hlasy, proti: 0, zdržel se: 0)

VII. Synoda schvaluje toto znění komuniké pro tisk:

V Praze dne 23. února 1991 zasedala 39. synoda Církve starokatolické v ČSFR, aby obnovila bratrskou spolupráci v církvi, která byla porušena následky uplynulých 20 let. Tato mimořádná synoda zvolila novým biskupem P. Dušana Hejbala a zvolila též novou synodní radu. Zasedání synody pak bylo ukončeno modlitbou za jednotu v církvi.

(schváleno 18 hlasy, proti: 0, zdržel se: 0)

Přílohou tohoto usnesení je autentický zápis pořízený podle magnetofonového záznamu zasedání.

Protokol 40. synody

Ve jménu Páně!

I. K legitimitě synody

SkC v ČR svolala na základě společného konsensu duchovních a laiků všech obcí synodu. Duchovní i laičtí delegáti shromáždění na této synodě dne 11.11.1995 v kostele sv. Vavřince v Praze, kteří reprezentují Starokatolickou církev v České republice, jsou si plně vědomi, že tato synoda je vrcholným orgánem v souladu s platným Synodním řádem a řádem církevních obcí. Prohlašují, že se této synody zúčastňují dobrovolně a s vědomím závaznosti jejich usnesení pro Starokatolickou církev v ČR, a že závěry této synody nebudou zpochybňovat. Svědkem tohoto vyhlášení je přítomný delegát IBK UU vídeňský biskup Bernhard Heitz, generální tajemnice ERC v ČR sestra Naděje Mandysová a další vážení hosté.

Všichni přítomní členové synody jsou srozuměni s prezenční listinou.

Synoda byla svolána v souladu s platným Synodním řádem a řádem církevních obcí SkC v ČR (oddíl IV). Časová perioda od minulé synody byla prodloužena na přání IBK, dokud nedojde k všeobecnému konsensu ve svolání synody a nečiní překážku její legitimitě, neboť taková překážka nevyplývá z platného Synodního řádu a řádu církevních obcí SkC v ČR a v historii k tomuto případu již několikrát došlo.

Synoda se legitimuje přítomnými 27 oprávněnými členy synody: ... *(pozn. následuje jmenný seznam zúčastněných zástupců duchovenstva a farností)*

... Synoda se hlásí k nezpochybnitelné jurisdikci + biskupa Augustina Podoláka, jehož i k usnesení Synody obnovy (1990) a 39. synody (1991), která považuje za platná a odmítá jejich zpochybňování. Synoda se považuje za 40. synodu Starokatolické církve v České republice.

Usneseno: +24; -0; +/-3

II. K návrhu novely SŘ

1. Synoda bere na vědomí doporučení SR, návrhy a připomínky věřících, jakož i registrujícího orgánu v souladu se zák. 308/91 Sb. a schvaluje novelu Synodního řádu a řádu církevních obcí.

2. Synodní řád a řád církevních obcí Starokatolické církve v ČR platný od r. 1877, se změnami a doplňky nabývá platnosti tímto usnesením.

3. Synoda pověřuje synodní radu, která bude zvolena na tomto zasedání, vypracováním návrhu nové ústavy církve za pomoci prizvaných odborníků a předložením tohoto návrhu budoucí synodě.

Usneseno: +23; -1; +/-3

III. Ke zprávě o činnosti od 39. synody

1. Synoda se ztotožňuje se zprávou o činnosti biskupa elekta a synodní rady v období od 39. synody.

Usneseno: +22; -0; +/-5

2. Konstatuje, že hlasování o důvěře k osobě biskupa elekta přineslo tyto výsledky: +22; -1; +/-3+1

3. Vyjadřuje podporu zvolenému biskupovi a vyhláší, že trvá na jeho biskupské volbě ze dne 23.2.1991.

Usneseno: +23; -0; +/-5

4. Považuje biskupskou konsekraci za velmi důležitý zájem SkC v ČR. Vysvěcení biskupa synoda považuje za důkaz, že IBK bere vážně členství SkC v ČR v Utrechtské unii a další setrvání v ní.

Usneseno: +20; -1; +/-4+2

5. Vypouští: ("5. Žádá přítomného delegáta IBK jednat o biskupské konsekraci bez dalších odkladů a o sdělení zprávy do 30.11.1995.")

Usneseno: +18; -1; +/-8

6. Ustanovuje komisi k jednání ve věci konsekrace biskupa elekta ve složení: J. König, P. dr. P. Živný, D. Gerych, dr. M. Janoušková, případně další členové jmenovaní

Synodní radou, s pravomocí jednat jménem SkC v ČR jakožto církve samosprávné a žádné zahraniční jurisdikci nepodřízené, a to i mimo struktury Utrechtské Unie.

Usneseno: +23; -2; +/-2

IV. K vývoji vztahů v rámci UU SkC

1. Synoda se seznámila s odborným posudkem HTF o právním stavu ve SkC v ČR.

2. Synoda důrazně připomíná preambuli Synodního řádu z r. 1877, kde se definuje starokatolictví a potřeba církve mít svého vlastního biskupa (§ 1 a § 2).

3. Synoda bere na vědomí závěry písmoznaleckého posudku, z nichž vyplývá, že dekret o kněžském svěcení dr. M. J. Pulce je falzifikátem a že podpis biskupa Paška zfalšoval dr. Pulec.

4. Synoda byla rovněž seznámena s dokumenty a dopisy zasílanými byrem IBK institucím a jednotlivcům v ČR a důrazně se distancuje od podobného vměšování do vnitřních záležitostí SkC v ČR. Pokusy znevážit církve a její orgány u státních úřadů i mezicírkevních grémií považuje za protiprávní kroky, které odporují duchu starokatolictví a zřízení UU. Žádá IBK, aby respektovala statutárního zástupce církve i její volené orgány.

5. Vývoj vztahů orgánů UU vůči SkC v ČR do října 1995 považuje za účelově manipulovaný, postrádající bratrskou otevřenost a tedy neuspokojivý.

6. Naproti tomu oceňuje a podporuje obětavé úsilí delegáta IBK biskupa Bernharda Heitze, směřující k normalizaci vztahů s IBK.

Usneseno: +23; -2; +/-1+1

V. Ke zprávě o hospodaření

1. Synoda schvaluje zprávu o hospodaření ústředí církve v letech 1991 - 1995. Ustavuje kontrolní komisi ve složení: J. König, Dr. Janoušková aj. Brožová a pověřuje jí namátkovou kontrolou účetnictví Synodní rady. Zpráva o výsledcích kontroly bude předložena Synodní radě do 30.6.1996 a o výsledcích bude informována budoucí synoda.

2. Synoda pověřuje schválením reálného rozpočtu na roky 1996 a 1997 Synodní radu.

3. Synoda stanovuje příspěvek farností pro všeobecné potřeby církve ve výši 5.000 Kč ročně (dle platebních schopností farností).

Usneseno: +22; -0; +/-2+3

VI. K personálním otázkám

1. Synoda schvaluje listinu duchovních SkC v ČR: ThMgr. Dušan Hejbal, zvolený biskup - ordinář; PhDr. Jindřich Husák; Kurt Malina; JUDr. Václav Míšek; Mgr. Gustáv Bačinský; PhDr. Petr Živný; Josef Plachý; Dan Gerych; Miloš Mrázek; Jakub Smrčka.

2. Nově zvolená synodní rada bude jmenovat disciplinární komisi, která se bude zabývat veřejnou aktivní účastí Mgr. G. Bačinského na shromáždění Církve sjednocení za předsednictví S. M. Moona v Praze dne 9.11.1995. Výsledky šetření budou předloženy synodní radě k rozhodnutí ve věci.

3. Synoda se distancuje od veřejné a aktivní účasti Mgr. G. Bačinského jako starokatolického duchovního na shromáždění Církve sjednocení za předsednictví S. M. Moona v Praze dne 9.11.1995.

Usneseno: +25; -0; +/-2

VII. K volbě synodní rady

Synoda zvolila novou synodní radu ve složení:

P. ThMgr. Dušan Hejbal - předseda

řádní členové duchovní: P. PhDr. Jindřich Husák, Dan Gerych

řádní členové laičtí: MUDr. Milena Janoušková, Doc. RNDr. Karel Holada, Josef König

mimořádní členové duchovní: P. PhDr. Petr Živný, Jakub Smrčka nebo Miloš Mrázek

mimořádní členové laičtí: Alžběta Turková, Hugo Wagner

V souladu s § 12 SŘ bude místopředseda SR zvolen členy SR z jejich středu na prvním zasedání SROV.

Usneseno: +21; -0; +/-2

Pro Jakuba Smrčku (prostou většinou)

Usneseno: +17

VIII. K volbě synodních examinátorů

Synoda zvolila tyto synodní examinátory:

ThMgr. Dušan Hejbal

Ing. Pavel Hradilek - ext.

Ing. Jan Konzal - ext.

Doc. ThDr. Jan B. Lášek - ext.

JUDr. Václav Míšek

Prof. PhDr. Petr Živný

Usneseno: +22; -0; +/-3+2

IX. K ustavení liturgické komise

Synoda ustavuje liturgickou komisi ve složení: ThMgr. Dušan Hejbal, Dan Gerych, Josef König, PhDr. Petr Živný, Mgr. Václav Ondráček, ThMgr. Petr Tvrdek.

Usneseno: +21; -2; +/-1+3

**Prohlášení biskupa PhDr. Augustina Podoláka, ČSFR na konferenci v Rheinfeldenu
5. 9. 1990**

1. Mám vůči IBK námitku proti přítomnosti p. Dr. Pulce na této IBK. Jeho suspenze z 11.11.1970 a exkomunikace o rok později nebyly respektovány. Příčinou bylo zneužívání eucharistie a druhou příčinou jeho odpor proti závěrům synody z 24.4.1990.
2. Nepovažuji se za schopného a oprávněného, abych měnil usnesení synody.
3. Prohlašuji se za srozuměného se stanoviskem synodní rady, adresovaném panu arcibiskupovi při návštěvě biskupů IBK v ČSFR.
4. Nikdy jsem nerezignoval, ani v přítomnosti, ani v minulosti a nezamýšlím to ani v budoucnosti.
5. Prohlašuji, že není žádný rozpor mezi mnou a synodní radou, jak by to někdo v IBK chtěl vidět. Synodní rada stojí na stanovisku synody. Generální vikář nedělá nic bez mého vědomí a souhlasu.
6. Obsah časopisu *Communio* je mnou schválený.
7. Proti mé osobě neexistují žádné kompromitující dokumenty, a kdyby se objevily, tak jsou to falzifikáty.
8. Když celá záležitost Dr. Pulce přijde před soud republiky, bude pravděpodobně bezpodmínečně odsouzen a to nechceme.
9. Všechny pokusy o smiřovací kompromisy selhaly.
10. Byl dokonce učiněn pokus, aby se narušila naše jednota. Proto trváme na usnesení synody. Zavrhováním obnovy je též ohrožován vztah k UU.
11. Odpovědnost za církev v ČSFR je u biskupa a nikoli u UU, jak to sám pan arcibiskup dvakrát prohlásil.
12. Budeme spokojeni, když pan arcibiskup a pan biskup sekretář dále budou trvat na svém stanovisku, že se nebudou míchat do našich záležitostí, neboť potom si vyřídíme osobní otázky sami.
13. Po tomto prohlášení nehodlám dále s nikým o věci pana Dr. Pulce nadále jednat.

Rheinfelden 2.9.1990

Ve Cvikově vyhotovená smlouva mezi mnou a biskupem Gernym z 12.7.1990 byla dva dny později odvolána a tím se stala neplatnou, neboť nebyly splněny její podmínky.

Když je to vůle boží, abych byl vysmíván, popliván a ukřižován, pak to na sebe vezmu jako vůli boží. Když je to ale jen dílo několika mocných, nebo snad dokonce jednoho Jidáše, pak se budu bránit.

podpis Dr. Augustin Podolák

Prohlášení IBK 1990 k situaci Starokatolické církve biskupství Varnsdorf

Rheinfelden 5.9.1990

IBK je potěšena z toho, že Československo může žít opět ve svobodě a že proto může církev opět sama rozhodovat. IBK chce učit všechno stojící v její moci, aby pomohla Starokatolické církvi biskupství Varnsdorf k síle a jednotě.

IBK se raduje, že varnsdorfské biskupství začalo novou výstavbu starokatolickým prostředkem, totiž synodou. Je pochopitelné, že v radosti a zápalu rozmachu nebyla dodržena všechna juristická pravidla. Když však tato církev svou obnovu chce učinit plodnou, musí postupovat jednoznačně správně juristicky, demokraticky a církevně. IBK předkládá proto orgánům varnsdorfského biskupství tyto body:

1. Na synodu obnovy 29.4.1990 nebyly pozvány všechny obce a všichni duchovní.
2. Pro IBK není dokazatelné, že byli synodálové zvoleni podle předpisů platného Synodního a obecního řádu (SOŘ).
3. IBK vzala na vědomí, že komunistickým režimem provedené odebrání souhlasu k výkonu úřadu biskupa Dr. Augustina Podoláka již neexistuje. Postrádá, že synoda této odstranění zabránění výkonu úřadu deklarativně nekonstatovala a nezveřejnila.
4. Synodou byla vyslovena suspenze Dr. Miloše Pulce, aniž by – jak to odpovídá církevnímu i civilnímu právu – byl vyslechnut a mohl zaujat stanovisko. I když na synodě bylo výslovně požadováno, aby byl D. Pulec vyslechnut, nemohl se doposud vyjádřit. V této souvislosti je třeba konstatovat, že ve všech starokatolických církvích není zásadně uznávána nějaké exkomunikace, která je proto jako taková neplatná. Ve všech starokatolických církvích Utrechtské unie může být provedeno suspendování pouze na základě řádného disciplinárního řízení. proti Dr. Pulcovi nikdy takové řízení zavedeno nebylo.
5. IBK konstatuje, že nikdy biskupa Dr. Podoláka neeméritovala a ani ho nezbavila biskupského úřadu. To není v její kompetenci. Na zasedání IBK v Krakově v roce 1979 vzala pouze na vědomí dobrovolnou emerituru biskupa Podoláka vyjádřenou samým biskupem. Na svém zasedání v Rheinfeldenu v roce 1990 IBK zjistila, že toto prohlášení o svém emeritování nikdy své vlastní církvi úřadně nesdělil. Proto nemůže platit. IBK

nikdy neodebrala biskupovi Podolákovi jeho členství v IBK, což by podle Reglementu v její kompetenci mohlo být. To, že biskup Podolák se neúčastnil zasedání IBK bylo zaviněno omezováním ze strany státních orgánů. Kvůli těmto překážkám ve vykonávání úřadu bylo třeba najít mezi IBK a biskupstvím Varnsdorf nějaké nouzové řešení, které by v IBK zajistilo zastoupení biskupství Varnsdorf. První návrhy varnsdorfského biskupství (např. Trousil a Heger) nebyly akceptovány, protože byla stále ještě naděje, že by se mohl biskup Podolák do úřadu vrátit. Teprve v roce 1981 byl Dr. Pulec uznán za zvoleného zástupce své církve (bez hlasovacího práva) jako nouzové řešení, protože se nezdálo být pravděpodobným, že by biskup Podolák od režimu obdržel souhlas k vykonávání svého úřadu.

6. Dr. Pulec se v roce 1990 v Rheinfelden před celou IBK u biskupa Podoláka omluvil za všechny chyby a poprosil o odpuštění. Biskup Podolák mu podal ruku a současně prohlásil, že to nemůže kvůli usnesení synody učinit.
7. IBK prosí orgány varnsdorfského biskupství tyto chyby synody obnovy korigovat novou mimořádnou řádně svolanou synodou.
8. IBK vyzývá orgány varnsdorfského biskupství na tuto mimořádnou synodu pozvat dva biskupy jako pozorovatele, jak je to obvyklé v jiných biskupstvích Utrechtské unie.
9. IBK trvá na uplatňování platných ustanovení SOŘ a na znovunastolení jednoty a smíření.

arcibiskup A. J. Glazemaker, prezident

biskup H. Gerny, sekretář

BAPr, překlad

Tento dopis je sice datován z 20.3.1992, avšak obsahuje výhradně právní expertizu, kterou prof.Hoyer podle vícerych zmínek v našich podkladech vypracoval již 1990, případně 1991. Protože se o této expertize často v jiných dopisech 1990 a 91 mluví, zařazujeme tento dopis pod 1990. Text je nám přístupný pouze z užitého pramene.

INSTITUT PRO SROVNÁVÁNÍ PRÁVA, UNIVERZITA VE VÍDNI

PŘEDSEDAJÍCÍ: UNIV. PROF. DR. HANS HOYER

Vídeň 20.3.1992

1990?

Jeho excelenci biskupu Hansi Gernymu, Bern

Věc: Synoda a volba biskupa ve Starokatolické církvi v ČSFR

Vaše excellence!

- I. Je třeba vycházet ze skutečnosti, že svého času právoplatně zvolenému a vysvěcenému biskupu Dr. Podolákovi bylo komunistickým bezprávným režimem těžce zabraňováno ve výkonu jeho úřadu a byl mu zakázán výkon všech biskupských a kněžských funkcí. To bylo pro Dr. Podoláka příčinou, proč na zasedání IBK v Krakově učinil sdělení o dvěma dobrovolným odstoupení. Svě vlastní církvi – k příjmu sdělení oprávněnému orgánu, kterým by byla SR – takové sdělení očividně nikdy neučinil, svůj úřad však od roku 1970 již nevykonával.
- II. V době zabraňování výkonu úřadu biskupem Dr. Podolákem existovala SR nadále, konal se synody, na kterých byly usneseny změny církevních předpisů; tyto změny stát částečně přímo uznal, částečně výslovně potvrdil. Změněné předpisy nabyly pozici vnitrocírkevního užívání. K nějaké biskupské volbě nedošlo. Důvody pro to: či stát k tomu odmítal své svolení nebo zda se círke sama o to nesnažila – nejsou v naší souvislosti podstatné. Vedení biskupství převzal poté se státním souhlasem synodní radou zvolený správce biskupství Dr. Pulec.
- III. V důsledku známých událostí let 1989/90 (nazývaných v Československu „sametová revoluce“) odpadlo u biskupa Dr. Podoláka fakticky zabraňování

výkonu úřadu. Jak na počátku zabraňování tak i k jeho konci to nebyl žádný konstitutivní akt státu, alespoň ne doložený v aktech.

29.4.1990 došlo k „synodě obnovy“, která uskutečnila dalekosáhlá usnesení a provedla volbu do SR. Podle dostupných podkladů však tato synoda ani nekonstatovala ukončení zabraňování výkonu u biskupa Dr. Podoláka a ani nezařídila po tam usnesené „suspenzi“ Dr. Pulce nutné předání úřadu.

IV. Pro IBK, která biskupu Dr. Podolákovi nikdy neodebrala členství, avšak od roku 1981 po dobu znemožňovaného výkonu jeho úřadu připustila Dr. Pulce jako zástupce biskupství Varnsdorf bez hlasovacího práva, čili mu umožnila jaksi funkci jakéhosi pozorovatele. Z toho vyplývají následující otázky, které se staly velmi relevantní smrtí biskupa Dr. Podoláka a synodou s volbou biskupa:

1. Jaká byla vnitrocírkevní pozice biskupa Dr. Podoláka po odpadu znemožňování výkonu jeho úřadu až do jeho smrti?
2. Jaká byla vnitrocírkevní pozice Dr. Pulce po odpadu znemožňování výkonu úřadu u biskupa Dr. Podoláka?
3. Jaké jsou platné vnitrocírkevní předpisy (Synodní a obecní řád).

Z odpovědi na tyto otázky vyplývá pak odpověď na následující otázky:

4. Byla „synoda obnovy“, konaná 29.4.1990, svolaná platně, nabyly její usnesení platnosti a rovněž tak tam uskutečněné volby?
5. Jsou opatření nově zvolené SR, zvláště potvrzení P. Dušana Hejbala jako generálního vikáře a jeho jmenování správcem biskupství po úmrtí biskupa Dr. Podoláka právoplatná?
6. Byla volební synoda svolána právoplatně a probíhala také tak?

V. Odpověď na tyto otázky bude muset vycházet z kontinuity vnitrocírkevní právní situace v biskupství Varnsdorf. Pokud by tomu tak nebylo, muselo by být toto biskupství považováno za zaniklé a znovu založené, k čemuž není žádný důvod kvůli existující kontinuitě v osobě biskupa. Z toho však nevyplývá, že by změny vnitrocírkevních předpisů uskutečněné v době znemožňování výkonu úřadu biskupa bylo možné zpětně považovat za neplatné. Jsou totiž platné a je třeba je aplikovat rovněž i na svolání a vykonání „synody obnovy“.

k IV/1: O trvání potestas ordinis, tedy svěcením nabyté moci biskupa, jemuž je bráněno ve výkonu úřadu, nelze pochybovat. Také ohledně spravovací funkce; ta odpočívá během znemožnění výkonu úřadu a nastává opět po odpadu tohoto zabraňování. Pochopitelně se to nestává automaticky, nýbrž vyžaduje to konstatujícího aktu příslušného orgánu a současně aktuálního nositele této funkce, že správce biskupství je svého úřadu zbaven a musí zařídit předání úřadu.

Podle začátkem roku 1990 v biskupství Varnsdorf platných vnitrocírkevních předpisů byla příslušným orgánem SR ve svém tehdejší složení. To plyne nutně z toho, že synodní radě přináleží při uprázdnění biskupského stolce právo a povinnost ustanovit k přechodné správě biskupství nějakého správce, případně jej sesadit a nahradit jiným. Tyto předpisy se uplatňují analogicky pro případ znemožnění výkonu úřadu s pravidlem, že při odpadu znemožnění je třeba konstatovat deklarativně skončení úřadu správce biskupství a plný výkon úřadu biskupa. Každý jiný postup nechává otevřeným, kdo a v kterém momentě byl nositelem administrativní moci a koho příkazy platily.

V případě opomenutí tohoto ze strany synodní rady může řádně svolaná synoda učinit takovéto deklarativní konstatování. Tento závěr vyplývá s nejvyšší kontrolní pravomoci synody. Ze mně přístupných podkladů takovéto deklarativní konstatování synodní rady nebo synody nevyplývá. Velmi správně to též konstatovala IBK na svém zasedání 1990 v Rheinfeldenu.

z hlediska církevního práva z toho vyplývá, že biskup Dr. Podolák až do své smrti plnou administrativní pravomoc na biskupství Varnsdorf opět nepřebíral.

zu IV/2 Synodní rada Dr. Pulce podle mně přístupných podkladů dokonce správce biskupství nikdy nezprostita.

„Synoda obnovy“ Dr. Miloše Pulce „suspendovala“, čímž chtěla očividně vyjádřit, že v budoucnosti nemůže a nesmí zastávat žádný úřad. Toto usnesení je zapotřebí kvůli jeho dopadům přezkoumat ve výcerých směrech:

a) Ohledně duchovního úřadu neměla a nemá synoda žádnou kompetenci k suspendování. Ta přísluší výhradně biskupovi nebo správci biskupství. Atak je tedy nepřislušným orgánem vynesené rozhodnutí každopádně neplatné, aniž by to vyžadovalo dalšího zkoumání.

- b) Ohledně služebně právního postavení je důležitá skutečnost zjištěná na zasedání IBK 1990 v Rheinfeldenu, že rozhodnutí bylo učiněno bez vyslechnutí Dr. Miloše Pulce nebo alespoň možnosti se mu dát vyjádřit. Nějaké formální otevření disciplinárního nebo služebně právního řízení se – jak se zdá – neuskutečnilo, v každém případě nebyla dotyčnému dána možnost k právnímu vyjádření se. Opatření suspenze by proto bylo přípustné jenom jako dočasné při současném otevření řádného řízení. Protože tyto předpoklady – jak se zdá – splněny nebyly, máme tu vážné nedostatky postupu a je to podezření na nepřipustný svévolný postup. Zda pouze tyto okolnosti vyvolaly neplatnost učiněného rozhodnutí, může zůstat bez povšimnutí, pokud „synoda obnovy“ nebyla svolána platně a tedy nebyla orgánem biskupství Varnsdorf (srv. níže pod IV/4).
- c) Ohledně administrativního postavení jako správce biskupství mohlo „suspendování“ Dr. Miloše Pulce mít význam jeho sesazení příslušným orgánem, tedy synodou. K tomu by nebylo, jinak než v případě služebně právního poměru, umožnění právního vyslyšení zapotřebí. Na.... *[na přechodu stránek předlohy vypuštění nějakého slova či slov]* založené právně služební postavení existuje právní nárok, na administrativní postavení správce biskupství však nikoliv. Ohledně tohoto existuje volné právo odvolání se příslušného orgánu, tj. synodní rady nebo synody. V obou případech přijde na to, zda jsou „správně“ složeny, neboť jenom tehdy tvoří orgány biskupství Varnsdorf (srv. níže pod IV/4 a IV/5).

Každopádně je vyloučeno, aby (pouze faktický) odpad zabraňování výkonu úřadu u biskupa Dr. Podoláka s sebou přinesl automaticky zánik úřadu správce biskupství. Vnitrocírkevní právní jistota a právní jasnost k tomu vyžadují alespoň nějaký konstatující akt. V „suspendování“ Dr. Pulce je možno jej vidět pouze tehdy, když byl vykonán příslušným orgánem diecéze Varnsdorf (srv. níže pod IV/4 a IV/5).

- k IV/3: Otázka k platícím vnitrocírkevním předpisům je beze sporu nejchoulostivější z celého okruhu problémů. Odpověď na ni musí – jak již bylo zmíněno vycházet z kontinuity biskupství Varnsdorf, kterou je třeba vidět odpojeně od osoby biskupa, především proto, že biskup Dr. Podolák – i když pod státním nátlakem – se od roku 1979 až do roku 1989 výklonou svého úřadu zdržoval.

Zohledňování této kontinuity neznamena však nutně současně, že by všechny vnitrocírkevní státem oktrojované předpisy si směly nárokovat platnost. Připomeňme si rakouský příklad, ve kterém platily státoprávně a vnitrocírkevně po desetiletí různé verze Synodního a obecního řádu. Pomysleme na teoretický příklad, že by stát předpisoval prebyteriánský církevní řád, který by byl neslučitelný s chápáním ordo a úřadu některé katolické a apoštolské církve; v takové případě by přesto musely mít vnitrocírkevní předpisy, které zajišťují apoštolskou sukcesi a tím předávání ordo přednost před státním nátlakem.

V příkladě biskupství Varnsdorf stát nezpochybňoval ani biskupský úřad, ani , apoštolskou sukcesi a ani sebesprávu církve jako takové nebo je chtěl zlikvidovat, nýbrž (jen) výkon úřadu mu nelibými osobami. Se svolením státu vytvořené změny církevního práva je proto třeba uznat. – Zda budou podrženy je ovšem již zcela jiná otázka.

A konečně je třeba zodpovědět i otázku, jak je třeba hodnotit pozici, kterou československý stát zaujal po „sametové revoluci“ k vnitrocírkevním událostem: nekritické vzetí na vědomí mu předložených dokumentů. To neředstavuje nic jinéhonežli stáhnutí se na pozici odluky státu od církve, přičemž stát ohledně „vnějších vztahů“ dbá na dodržování svých všeobecných a státocírkevněprávních předpisů. Nějaké administrativní nebo soudu podobné zkoumání vnitrocírkevních postupů si stát (již) nenárokuje, a také osoby funkcionářů (správců orgánů) jsou mu (staly se mu) lhostejné.

Až do „sametové revoluce“ používal správce biskupství, synody a synodní rada od roku 1973 vícekrát změněný SOŘ. Změny se týkaly především postavení biskupa. Již biskup Dr. Podolák při svolání „synody obnovy“ sáhnul opět na starou verzi, a od té doby je opět používána. Která verze nyní platí?

Protože československý režim v roce 1972 až do „sametové revoluce“ provedl opřen o ústavu a zákony zásahy do vnitrocírkevního práva, nemohlo se biskupství Varnsdorf od toho distancovat, pokud nechtělo možnost veřejného působení v pastoraci ohrozit. Ve skutečnosti před „sametovou

revolucí“ neprotestoval proti těmto zásahům a tomuto nátlaku ani biskup Dr. Podolák , ani synodní rada, ani nijaká obec. Uskutečněné změny našly většinu na synodách a na jejich základě církev žila. Změněná verze tím platila a na jejím základě vy musel obnova začít. Z toho však vyplývá:

- a) „Synoda obrody“ jako mimořádná synoda mohla být svolána jenom za spoluúčasti staré synodní rady. To však chybí, protože ji biskup Dr. Podolák svolal sám, aniž by úřadující synodní rada sesadila správce biskupství a konstatovala konec znemožnění výkonu úřadu i biskupa Dr. Podoláka.
- b) Kromě toho neměla tato synoda, i když odhlédneme od chyb při jejím svolání, právoplatné složení. Podle § 20 c) je každá minimálně 50 členů čítající obec zastoupena alespoň jedním delegátem, obce s více než 200 členy za každou přesahující stovku vysílají dalšího delegáta. Aby bylo toto složení umožněno, musí všechny obce v prvních měsících roku oznámit synodní radě počet svých členů. SR musí přezkoumat legitimaci delegátů obcí na synodu a tím i stanovit jejich počet. Pro „synodu obnovy“ nebyl synodní radou konstatován ani počet obcí ani jejich delegátů, dokonce nebyli ani všechny obce a všichni delegáti pozváni. Zda byl program jednání stanoven synodní radou, je více nežli pochybné. Za těchto okolností nelze považovat ani „synodu obnovy“ ani ty po ní následující považovat za orgány biskupství Varnsdorf, všechna usnesení a všechny volby jsou tudíž neplatné.

SOR se změnami z doby po 1972 platá tedy předběžně i nadále.

k IV/4: Tato otázka byla právě zodpovězena negativně.

k IV/5: Tím jsou i tyto otázky zodpovězeny negativně.

k IV/6: I toto je třeba zamítnout.

VI. Sice nezahrnuta výslovně v úkolu mi zadaném, avšak přesto potřebná je nyní otázka: Jak to může a mělo by jít dále?

Podle § 13 SOR má SR možnost sebedoplnění. Nezůstává tady nic jiného, než svolat ještě žijící členy poslední, před „synodou obnovy“ existující SR, doplnit počet jejich členů dovolbou (kooptováním), ustanovit správce biskupství a v co nejkratší době zjistit počet existujících obcí a jejich členů, aby byla na této základně svolána synoda, jejich členové byli zvoleni a jejichž legitimize byla přezkoumána. Tato synoda bude mít především za úkol obnovení spořádaných právních i

skutečných poměrů v biskupství Varnsdorf, volbu SR, otevření procesu konstituování se církevních obcí atd. Doplněná SR učiní dobře, když před vyhlášením volby biskupa – ta provedená byla z popsaných důvodů neplatná –, když si získá prohlášení IBK, zda osoby přicházející v úvahu jako kandidáti by také mohly získat svěcení.

S nejlepšími doporučeními Vám oddaný

Dr. Hans Hoyer